

Bruksela, 24 października 2022 r.
(OR. en)

13994/22

CLIMA 540
ENV 1062
ONU 126
DEVGEN 195
ECOFIN 1088
ENER 535
FORETS 105
MAR 196
AVIATION 262

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	24 października 2022 r.
Do:	Delegacje

Nr poprz. dok.:	13735/1/22 REV 1
-----------------	------------------

Dotyczy:	Przygotowania do 27. konferencji stron (COP 27) Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) (Szarm el-Szejk (Egipt), 6–18 listopada 2022 r.) – Konkluzje Rady
----------	---

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady na powyższy temat, w wersji zatwierdzonej przez Radę na jej 3902. posiedzeniu, które odbyło się w dniu 24 października 2022 r.

Przygotowania do 27. konferencji stron (COP27)**Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) (Szarm el-Szejk, 6–18 listopada 2022 r.)****Konkluzje Rady**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ

PILNY CHARAKTER DZIAŁAŃ W DZIEDZINIE KLIMATU

1. WYRAŻA GŁĘBOKIE ZANIEPOKOJENIE coraz większą intensywnością i częstotliwością ekstremalnych zdarzeń pogodowych, w tym fal upałów, pożarów lasów i powodzi, na całym świecie i **PODKREŚLA** pilną potrzebę wzmocnienia globalnej reakcji na kryzys klimatyczny z uwagi na bezpośrednie i egzystencjalne zagrożenie dla ludzkości, ekosystemów i różnorodności biologicznej, które nie oszczędza żadnego kraju, żadnego regionu. **ZWRACA UWAGĘ** na możliwości, jakie ambitne działania w dziedzinie klimatu dają nie tylko planecie i światowej gospodarce, ale również ludziom, w zakresie lepszych warunków życia, zdrowia, godnych miejsc pracy, zrównoważonych systemów żywnościowych i przystępnych cen energii. **PODKREŚLA** znaczenie zapewnienia sprawiedliwego przejścia ku zrównoważonym gospodarkom i społeczeństwom odpornym na zmianę klimatu, w którym to procesie nikt nie zostanie pominięty.
2. W najmocniejszych słowach **POTĘPIA** wojnę napastniczą Federacji Rosyjskiej przeciwko Ukrainie, która to wojna rażąco narusza prawo międzynarodowe i powoduje nie tylko masowe ofiary śmiertelne i negatywne skutki zdrowotne, również wśród ludności cywilnej, ale również bezpośrednie szkody dla przyrody i długoterminową degradację środowiska, stwarza ryzyko dla bezpieczeństwa jądrowego oraz opóźnienia w bardzo potrzebnych działaniach w dziedzinie zmiany klimatu. **PODKREŚLA**, że oprócz zagrożenia dla światowego bezpieczeństwa i stabilności wojna ta ma poważne wtórne skutki dla bezpieczeństwa energetycznego i żywnościowego oraz musi zostać pilnie i zdecydowanie rozstrzygnięta przez społeczność międzynarodową;

3. WYRAŻA głębokie uznanie dla prac prowadzonych przez Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (IPCC) i dla wkładu wszystkich trzech grup roboczych w szóste sprawozdanie oceniające (AR6)¹; POWTARZA kluczowe ustalenia zawarte w szóstym sprawozdaniu oceniającym grupy roboczej I, zgodnie z którym zakres przyszłych zmian klimatu zależy od przyszłych emisji, a globalne ocieplenie może zostać ograniczone do 1,5 °C tylko wtedy, gdy natychmiast wprowadzone zostaną zdecydowane i trwałe ograniczenia emisji gazów cieplarnianych na nadchodzące dziesięciolecia, tak by do 2050 r. lub około 2050 r. globalne emisje gazów cieplarnianych osiągnęły poziom zerowy netto; PRZYPOMINA o pilnej potrzebie natychmiastowego zwiększenia globalnych ambicji w zakresie łagodzenia zmiany klimatu w oparciu o najlepszą dostępną wiedzę naukową, aby umożliwić zmniejszenie do 2030 r. globalnych emisji gazów cieplarnianych o połowę w porównaniu z 2019 r.; Z zaniepokojeniem ODNOTOWUJE ustalenia zawarte w najnowszym sprawozdaniu Światowej Organizacji Meteorologicznej w sprawie globalnego klimatu z 2021 r., zgodnie z którym kluczowe wskaźniki klimatyczne, takie jak temperatura na świecie, stężenie gazów cieplarnianych i zawartość ciepła oceanicznego, nadal rosną bez oznak poprawy sytuacji.
4. PRZYPOMINA o najważniejszych ustaleniach zawartych w sprawozdaniu AR6 WGII, w tym o tym, że (i) zmiana klimatu ma już powszechny wpływ na nasz świat, zagrażając życiu i źródłom utrzymania – zwłaszcza w przypadku osób najbardziej narażonych na zagrożenia (ponad połowa ludności świata i w większości wrażliwe ekosystemy już odczuwają skutki zmiany klimatu); że (ii) wysiłki przystosowawcze częściowo zmniejszyły wrażliwość na zmianę klimatu, ale osiągnięto już pewne granice w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, a inne nieuchronnie zostaną osiągnięte w najbliższej przyszłości, oraz że (iii) przystosowanie się musi przejść od obecnych stopniowych dostosowań do planowanych i systemowych podejść uwzględniających liczne zagrożenia związane ze zmianą klimatu wraz z czynnikami nieklimatycznymi.
5. Zwraca UWAGĘ na ustalenia zawarte w sprawozdaniu AR6 WGIII, z których wynika, że w każdym sektorze możliwe jest zmniejszenie globalnych emisji gazów cieplarnianych o co najmniej połowę do 2030 r. PODKREŚLA gospodarcze i społeczne możliwości oraz zalety, jakie środki łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej mają dla wszystkich krajów. Inwestycje w innowacje i zielone miejsca pracy są warunkiem wstępnym do sprawiedliwego i równego przejścia na nowy ekologiczny model gospodarczy.

¹ <https://www.ipcc.ch/assessment-report/ar6/>

6. UZNAJE zdecydowane apele społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza młodych ludzi, o ambitniejsze działania w dziedzinie klimatu, z uwzględnieniem równości międzypokoleniowej, oraz potrzebę przeprowadzenia społecznie korzystnej transformacji ekologicznej uwzględniającej potrzeby obywateli; w tym kontekście DOSTRZEGA znaczenie udziału społeczeństwa i aktywnego zaangażowania, a także dostępu do informacji, w planowaniu i realizacji działań w dziedzinie klimatu.

WZMOCNIENIE DZIAŁAŃ, AMBICJI I WSPARCIA

7. Przed COP 27 POWTARZA, że międzynarodowe zaangażowanie poprzez solidny multilateralizm oparty na zasadach ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia pozytywnych wyników w przeciwdziałaniu zmianie klimatu.
8. PRZYZNAJE, że strony, podejmując działania mające na celu rozwiązanie problemu zmiany klimatu, powinny respektować, promować i uwzględnić swoje zobowiązania dotyczące praw człowieka, prawa do zdrowia, prawa do czystego, zdrowego i zrównoważonego środowiska, praw ludów rdzennych – jak określono w Deklaracji Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach ludności rdzennej – społeczności lokalnych, migrantów, dzieci, osób z niepełnosprawnościami oraz osób w trudnej sytuacji, a także równość płci, wzmocnienie pozycji kobiet i sprawiedliwość międzypokoleniową; POWTARZA, że UE jest nadal zaangażowana w przestrzeganie tych wartości.
9. PODKREŚLA, że – razem wzięte – wspólnie ustalone na poziomie krajowym wkłady i ich aktualizacje, w tym zapowiedziane przed, w trakcie i po COP26, są niewystarczające. PRZYPOMINA, że do wszystkich stron zwrócono się o ponowne przeanalizowanie i wzmocnienie zawartych w ich ustalonych na poziomie krajowym wkładach celów na 2030 r., tak by, o ile to niezbędne, dostosować je do końca 2022 r. do określonego w porozumieniu paryskim celu dotyczącego temperatury. WZYWA zatem wszystkie strony do przedstawienia ambitnych celów i strategii politycznych oraz APELUJE w szczególności do dużych gospodarek o ponowne przeanalizowanie i wzmocnienie ich ustalonych na poziomie krajowym wkładów w odpowiednim czasie przed COP 27, a także o przedstawienie lub aktualizację ich długoterminowych strategii rozwoju niskoemisyjnego (LT-LEDS) z myślą o osiągnięciu zerowego poziomu emisji netto do 2050 r. Z głębokim zaniepokojeniem PODKREŚLA, że globalne ambicje muszą znacznie wzrosnąć, aby utrzymać cel 1,5 °C w zasięgu możliwości, zgodnie z porozumieniem paryskim;

10. **PODKREŚLA**, że zarówno ambicje, jak i działania mają zasadnicze znaczenie w tym krytycznym dziesięcioleciu, aby zapewnić wiarygodność realizacji porozumienia paryskiego i osiągnąć neutralność klimatyczną w zrównoważony sposób, oraz **ZACHEĆCA** wszystkie strony do wspierania swoich ustalonych na poziomie krajowym wkładów stabilnymi i solidnymi ramami i działaniami w zakresie polityki wewnętrznej, w tym odpowiednimi systemami monitorowania, sprawozdawczości i oceny. **PODKREŚLA**, że wszystkie strony, zwłaszcza główni emitenci, muszą zwiększyć swoje krótko- i długoterminowe ambicje i zintensyfikować działania w dziedzinie klimatu, w tym poprzez stosowanie krajowych opłat za emisję dwutlenku węgla.
11. **PRZYPOMINA**, że w czerwcu 2022 r. Rada uzgodniła swoje stanowisko w odniesieniu do zasadniczych elementów pakietu „Gotowi na 55”², które umożliwią Unii Europejskiej wdrożenie jej ustalonego na poziomie krajowym wkładu i ograniczenie do 2030 r. emisji gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55 % w porównaniu z poziomami z 1990 r., a także osiągnięcie neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r., a następnie dążenie do osiągnięcia ujemnego bilansu emisji. **ODNOTOWUJE** dotychczasowe postępy w procesie legislacyjnym służącym przyjęciu pakietu klimatycznego oraz cel, jakim jest zakończenie negocjacji w sprawie tych zasadniczych elementów do końca 2022 r. w zrównoważony sposób. **WYRAŻA GOTOWOŚĆ**, aby jak najszybciej po zakończeniu tych negocjacji zaktualizować, w odpowiednich przypadkach, ustalony na poziomie krajowym wkład UE i jej państw członkowskich, zgodnie z pkt 29 paktu klimatycznego z Glasgow, aby odzwierciedlić, w jaki sposób ostateczny wynik zasadniczych elementów pakietu „Gotowi na 55” realizuje główny cel UE uzgodniony przez Radę Europejską w grudniu 2020 r.
12. **PODKREŚLA** zaangażowanie UE i jej wysiłki na rzecz promowania efektywności energetycznej i energii ze źródeł odnawialnych w celu ograniczenia zarówno zużycia paliw kopalnych, jak i zależności od przywozu tych paliw z Federacji Rosyjskiej, w tym za pomocą środków omawianych w kontekście REPowerEU, aby wyeliminować zależność UE od rosyjskiego gazu i zakazać importu rosyjskiej ropy naftowej do końca 2022 r., jednocześnie nie dopuszczając do tworzenia nowego efektu uzależnienia od paliw kopalnych, aby jeszcze bardziej przyspieszyć zieloną transformację energetyczną w UE i wesprzeć wysiłki UE na rzecz spełnienia jej ambicji klimatycznych.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0550>

13. PRZYPOMINA O stałych zobowiązaniach państw członkowskich UE uzgodnionych z partnerami społecznymi, a także WZYWA wszystkie strony do rozwiązania kwestii węgla o nieobniżonej emisji poprzez stopniowe wycofywanie i przerywanie nieefektywnych dopłat do paliw kopalnych w celu przyspieszenia transformacji energetycznej³ oraz do realizacji paktu klimatycznego z Glasgow w sposób przynoszący korzyści pracownikom i społecznościom, a także do realizacji celów zrównoważonego rozwoju ONZ, w tym celu nr 7 dotyczącego zapewnienia dostępu do przystępnej cenowo, niezawodnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii dla wszystkich do 2030 r. UZNAJE partnerstwa na rzecz sprawiedliwej transformacji energetycznej (JETP) za ważne instrumenty wdrażania porozumienia paryskiego poprzez pomoc kluczowym krajom partnerskim w zwiększeniu ich ambicji klimatycznych i przechodzeniu na ścieżkę zgodną z zasadą 1,5 °C dzięki skoordynowanemu podejściu darczyńców. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE zobowiązanie przywódców G-7 dotyczące zakończenia do końca 2022 r. możliwości udzielania nowego bezpośredniego wsparcia publicznego w międzynarodowym sektorze energii z paliw kopalnych o nieobniżonej emisji, z wyjątkiem ograniczonych okoliczności jasno zdefiniowanych przez każdy kraj zgodnie z limitem ocieplenia o 1,5 °C i celami porozumienia paryskiego, oraz WZYWA wszystkie kraje do podjęcia podobnych zobowiązań.
14. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE wniosek dotyczący unijnego aktu o odbudowie zasobów przyrodniczych, który powinien przyczynić się do osiągnięcia celów UE w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej na lata 2030 i 2050 poprzez przywrócenie dobrego stanu ekologicznego ekosystemów i poprawę tego stanu, a także w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, w szczególności poprzez regenerację ekosystemów UE.
15. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE PONADTO reformę wspólnej polityki rolnej UE (WPR) torującą drogę długoterminowemu zrównoważonemu podejściu zarówno do rolnictwa, jak i leśnictwa, która dąży do zapewnienia światowego i unijnego bezpieczeństwa żywnościowego oraz do zwiększenia wkładu WPR w łagodzenie zmiany klimatu i przystosowywanie się do niej. Cel ten powinien zostać osiągnięty poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, zwiększenie sekwestracji dwutlenku węgla, promowanie zrównoważonej energii, wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, ochronę różnorodności biologicznej i przywrócenie usług ekosystemowych. PODKREŚLA, że zdrowe gleby o bogatej różnorodności biologicznej mają kluczowe znaczenie dla sprostania globalnym wyzwaniom naszych czasów, w szczególności w zakresie produkcji wystarczającej ilości pożywej i bezpiecznej żywności, przystosowania się do zmiany klimatu i jej łagodzenia oraz powstrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej.

³ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6120-2022-INIT/pl/pdf>

16. PRZYWOŁUJE konkluzje Rady z dnia 21 lutego 2022 r. w sprawie dyplomacji klimatycznej UE⁴ oraz ZAZNACZA, że zmiana klimatu stanowi egzystencjalne zagrożenie dla ludzkości, w tym dla realizacji praw człowieka, stabilności międzynarodowej i bezpieczeństwa międzynarodowego, co pociąga za sobą poważne negatywne skutki dla całej społeczności międzynarodowej. PRZYPOMINA w związku z tym o znaczeniu zdecydowanych skoordynowanych działań UE i jej państw członkowskich poprzez aktywną europejską dyplomację klimatyczną i energetyczną oraz wdrażanie różnych inicjatyw sektorowych i regionalnych, a także zaproszeń do składania wniosków – również związanych z paktem klimatycznym z Glasgow – które mogłyby korzystać z unijnych narzędzi zewnętrznego wsparcia na rzecz regionów.
17. ZAZNACZA, że wszystkie kraje muszą zwiększyć wysiłki na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu, a jednocześnie pilnie ograniczyć emisje, co jest jedynym sposobem utrzymania konieczności przystosowania się do zmiany klimatu w możliwych do opanowania granicach. ODNOTOWUJE rosnącą potrzebę przystosowania się do niekorzystnych skutków zmiany klimatu i z zadowoleniem przyjmuje możliwość wymiany doświadczeń i dowiedzenia się od partnerów o podejściach dotyczących wzmocnienia odporności na oddziaływania klimatyczne. DOSTRZEGA rosnące znaczenie, jakie dla wszystkich stron ma poprawa ich możliwości adaptacyjnych, budowanie odporności i zmniejszanie podatności na zmianę klimatu. UZNAJE szczególne potrzeby i szczególną sytuację krajów najsłabiej rozwiniętych i małych rozwijających się państw wyspiarskich, które są szczególnie narażone na negatywne skutki zmiany klimatu, a w przypadku niektórych z nich zagrożone jest wręcz ich istnienie. ODNOTOWUJE zalecenia dotyczące dostosowania zawarte w apelu praskim⁵, uzgodnione na konferencji dotyczącej projektowania odpornych krajobrazów we wrześniu 2022 r.
18. PODKREŚLA kluczową rolę całościowych, inkluzywnych i skutecznie wdrażanych krajowych strategii i planów w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz ZWRACA UWAGĘ NA potrzebę zwiększenia wsparcia na rzecz krajów rozwijających się dotyczącego opracowywania i wdrażania tych strategii, planów i odpowiednich komunikatów, a także monitorowania i oceny postępów w działaniach przystosowawczych.

⁴ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6120-2022-INIT/pl/pdf>

⁵ [https://www.mzp.cz/C125750E003B698B/cz/news_20220926_prague_appeal_climate_change_and_biodiversity_loss_must_be_tackled_together/\\$FILE/The%20Prague%20Appeal%20-%20final.pdf](https://www.mzp.cz/C125750E003B698B/cz/news_20220926_prague_appeal_climate_change_and_biodiversity_loss_must_be_tackled_together/$FILE/The%20Prague%20Appeal%20-%20final.pdf)

19. **PODKREŚLA** międzynarodowy wymiar przystosowania się do zmiany klimatu wyrażony w unijnej strategii adaptacyjnej, która uwypukla wsparcie UE na rzecz międzynarodowej odporności i gotowości na zmianę klimatu, w tym poprzez zwiększenie międzynarodowych zasobów finansowych, tworzenie polityk i zachęt służących promowaniu inwestycji odpornych na zmianę klimatu, w tym dla rozwiązań opartych na zasobach przyrody, ukierunkowane wsparcie dla krajów partnerskich oraz nowo ustanowioną misję UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, która może być inspiracją dla podobnych działań w innych krajach.
20. **PRZYPOMINA**, że UE i jej państwa członkowskie wspierają kraje partnerskie w zwiększaniu ich zdolności adaptacyjnych w zakresie oceny ryzyka związanego z klimatem, zarządzania nim i ograniczania go, np. poprzez usprawnienie systemów monitorowania, sprawozdawczości i oceny, w tym poprzez wzmoczenie prac nad dostępnymi, interoperacyjnymi i wiarygodnymi danymi środowiskowymi oraz rozwiązaniami cyfrowymi opartymi na danych, w tym systemami wczesnego ostrzegania, a także poprzez rozwój ochrony socjalnej, ubezpieczeń i innych mechanizmów finansowych dotyczących zarządzania ryzykiem związanym z klimatem, w tym zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi. Celem tych działań jest zwiększenie zdolności krajów i społeczności znajdujących się w trudnej sytuacji w zakresie wzmocnienia ich odporności poprzez zarządzanie ryzykiem strat i szkód oraz ograniczanie tego ryzyka [...].
21. **PODKREŚLA**, że zmiana klimatu, poprzez zagrożenia, narażenie i podatność na zagrożenia, pociąga za sobą skutki i ryzyko, które mogą prowadzić do strat i szkód gospodarczych i pozagospodarczych we wszystkich krajach. **PODKREŚLA**, że kompleksowe zarządzanie ryzykiem związanym z klimatem ma kluczowe znaczenie dla budowania długoterminowej odporności krajów, słabszych grup społecznych i społeczności na straty i szkody. **UZNAJE**, że należy jeszcze bardziej zintensyfikować działania i wsparcie dla podatnych na zagrożenia krajów, ludności i słabszych grup społecznych. **PODKREŚLA** rolę źródeł prywatnych i publicznych w zapewnianiu większego wsparcia na rzecz zapobiegania stratom i szkodom związanym z negatywnymi skutkami zmiany klimatu, minimalizowania ich i ich naprawiania.

22. POWTARZA, że dostosowanie wszystkich przepływów finansowych do ścieżki prowadzącej do niskiego poziomu emisji gazów cieplarnianych i rozwoju odpornego na zmianę klimatu ma podstawowe znaczenie dla realizacji całości porozumienia paryskiego oraz dla przejścia na neutralną, zdolną do adaptacji i odporną na zmianę klimatu globalną gospodarkę i społeczeństwo. PODKREŚLA, że stworzenie specjalnej przestrzeni do omówienia art. 2 ust. 1 lit. c) porozumienia paryskiego w ramach COP27 umożliwi stronom, sektorowi prywatnemu i pozostałym interesariuszom omówienie, jak rozumieją cel dotyczący zapewnienia spójności przepływów finansowych ze ścieżką prowadzącą do niskiego poziomu emisji gazów cieplarnianych i rozwoju odpornego na zmianę klimatu, oraz sposobu jego osiągnięcia, umożliwiając tym samym państwom osiągnięcie ich celów w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej oraz celów zrównoważonego rozwoju. PODKREŚLA zawarte w porozumieniu paryskim przekonanie, że mobilizacja zasobów finansowych wymaga globalnego wysiłku, i WZYWA wszystkie państwa do zwiększenia wysiłków na rzecz mobilizacji środków finansowych ze wszystkich źródeł w celu wsparcia działań w dziedzinie klimatu i uwzględnienia kwestii klimatu we wszystkich przepływach finansowych. W tym kontekście KŁADZIE NACISK NA potrzebę promowania zrównoważonego finansowania i inwestycji służących synergii między celami w zakresie klimatu, różnorodności biologicznej i innymi celami środowiskowymi, PRZYPOMINA O znaczeniu przejrzystej sprawozdawczości i PODKREŚLA rosnącą liczbę inicjatyw w zakresie polityki klimatycznej z całego świata w celu uruchomienia kapitału finansowego i prywatnego tam, gdzie jest to najbardziej potrzebne do wdrożenia działań zgodnych z porozumieniem paryskim.
23. PRZYPOMINA, że UE i jej państwa członkowskie wnoszą największy wkład w międzynarodowe publiczne finansowanie działań związanych z klimatem, a od 2013 r. ich wkład w finansowanie takich działań na rzecz krajów rozwijających się zwiększył się ponad dwukrotnie. PONAOWIA zdecydowane zobowiązanie podjęte przez UE i jej państwa członkowskie dotyczące dalszego zwiększania międzynarodowego finansowania działań związanych z klimatem w związku z realizacją celu państw rozwiniętych polegającego na tym, by jak najszybszej i do 2025 r. zmobilizować wspólnie z różnych źródeł 100 mld USD rocznie, i OCZEKUJE, że cel ten zostanie zrealizowany w 2023 r. APELUJE do innych darczyńców, by zintensyfikowali swoje wysiłki w tym zakresie zgodnie także z planem zapewnienia finansowania działań związanych z klimatem przedstawionym przed COP 26 i OCZEKUJE, że przed COP 27 pojawi się sprawozdanie z postępów w zakresie określonych w tym planie dziesięciu obszarów wspólnego działania.

24. OCZEKUJE współpracy z pozostałymi stronami na rzecz realizacji zawartego w pakcie klimatycznym z Glasgow apelu, by wspólnie do 2025 r. co najmniej podwoić w porównaniu z poziomem z 2019 r. finansowanie działań związanych ze zmianą klimatu dotyczących przystosowania się do zmiany klimatu w krajach rozwijających się, w kontekście osiągnięcia równowagi między łagodzeniem zmiany klimatu a przystosowaniem się do niej przy zapewnianiu zwiększonych zasobów finansowych.
25. ZDECYDOWANIE WZYWA wielostronne banki rozwoju, instytucje finansowania rozwoju i inne międzynarodowe instytucje finansowe do dalszego wzmożenia wysiłków, w tym poprzez ustanowienie ambitnych celów w zakresie finansowania na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu, wykorzystanie innowacyjnych instrumentów finansowych, poprawę dostępu do finansowania oraz wspieranie zwiększonego udziału sektora prywatnego. W tym kontekście Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE wiodącą rolę kilku wielostronnych banków rozwoju wykazaną we wspólnym oświadczeniu dotyczącym przyrody podpisanym na COP26 oraz ich strategii i planów w dziedzinie klimatu, w tym – jako lidera – Europejskiego Banku Inwestycyjnego, a także Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju oraz Grupy Banku Światowego. PRZYPOMINA, że prywatne finansowanie działań w związku ze zmianą klimatu ma zasadnicze znaczenie dla przejścia na neutralną dla klimatu i odporną gospodarkę światową, przy czym sektor publiczny musi zapewniać odpowiednie zachęty finansowe, sygnały polityczne i warunki podstawowe. ODNOSI SIĘ do konkluzji Rady o finansowaniu działań klimatycznych (stanowisko na COP 27).⁶

REZULTATY W SZARM EL-SZEJK

26. GRATULUJE rządowi Zjednoczonego Królestwa i WYRAŻA PODZIĘKOWANIE za zorganizowanie COP26 i za postępy osiągnięte w Glasgow; UZNAJE pakt klimatyczny z Glasgow za wyważony pakiet, który przyniósł znaczące rezultaty w dziedzinie łagodzenia zmiany klimatu, przystosowania się do niej i środków wdrażania. DZIĘKUJE również przewodnictwu COP27 sprawowanemu przez Egipt oraz partnerującej mu Demokratycznej Republice Konga za ich niestrudzoną pracę i zaangażowanie w okresie między COP26 a COP27.

⁶ <https://www.consilium.europa.eu/de/press/press-releases/2022/10/04/climate-finance-council-adopted-conclusions-ahead-of-cop27/>

27. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE prace przeprowadzone podczas sesji organów pomocniczych w czerwcu 2022 r. i OCZEKUJE na przyjęcie kompleksowego dokumentu w Szarm el-Szejk, który zapewni ambitną globalną reakcję na zmianę klimatu, a tym samym (i) utrzymanie celu 1,5°C w zasięgu możliwości, zgodnie z porozumieniem paryskim i w świetle najlepszej dostępnej wiedzy naukowej, w szczególności najnowszych sprawozdań IPCC, oraz (ii) pozostanie na drodze do długoterminowej odporności. ZACHĘCA kolejną prezydencję COP27 do podjęcia w Szarm-el Szejk działań następczych dotyczących inicjatyw z Glasgow.
28. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE ustanowienie programu prac w zakresie łagodzenia zmiany klimatu, który jako program prac ma na celu pilne zwiększenie ambicji w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i jego realizacji w tym krytycznym dziesięcioleciu, oraz ZOBOWIĄZUJE SIĘ do konstruktywnej współpracy ze stronami w celu podjęcia decyzji dotyczącej jego projektu, który miałby zostać przeanalizowany i przyjęty przez CMA4, w oparciu o podstawę naukową i o pakt klimatyczny z Glasgow, w sposób uzupełniający globalny przegląd, a także popiera utrzymanie celu 1,5 °C w zasięgu możliwości. WZYWA do opracowania programu prac, który umożliwi stronom i podmiotom niebędącym stronami wymianę zdobytych doświadczeń, określi synergie, będzie promować solidne polityki krajowe, zbada, w jaki sposób polityki sektorowe mogą stanowić podstawę działań i ambicji w dziedzinie klimatu, a także umożliwi państwom poczynienie postępów we wdrażaniu i wzmacnianiu swoich zobowiązań. PODKREŚLA, że coroczny ministerialny okrągły stół wysokiego szczebla na temat ambicji na okres do 2030 r., rozpoczynający się w CMA 4, powinien przekazywać i otrzymywać informacje w ramach programu prac w zakresie łagodzenia zmiany klimatu, poprawiać rozliczalność, promować wymianę doświadczeń, przedstawiać zalecenia i dążyć do globalnych ambicji i wdrażania zgodnie z zasadą utrzymania celu 1,5 °C w zasięgu możliwości.
29. PODKREŚLA, że kluczowe znaczenie mają wyraźne postępy na drodze do osiągnięcia globalnego celu w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu i w związku z tym będzie nadal wspierać i konstruktywnie uczestniczyć w pracach dwuletniego programu prac Glasgow–Szarm-el-Szejk dotyczącego globalnego celu w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, aby lepiej zrozumieć, w jaki sposób zwiększyć zdolności przystosowawcze, wzmocnić odporność i zmniejszyć podatność na zagrożenia w celu ochrony ludzi, źródeł utrzymania i ekosystemów, aby ocenić postępy w tym zakresie.

30. PONOWNIE POTWIERDZA stałe zaangażowanie UE na rzecz jak najszybszego pełnego uruchomienia sieci z Santiago w celu zapobiegania stratom i szkodom związanym z niekorzystnymi skutkami zmiany klimatu, ich minimalizowania i przeciwdziałania im, zgodnie z procesem określonym w Glasgow [...], do dalszego wzmocnienia globalnej koordynacji w celu stymulowania ukierunkowanej na popyt pomocy technicznej odpowiednich organizacji, organów, sieci i ekspertów w zakresie wdrażania odpowiednich podejść, zwłaszcza w podatnych na zagrożenia krajach i społecznościach rozwijających się.
31. OCZEKUJE kontynuacji dialogu z Glasgow między stronami, odpowiednimi organizacjami i interesariuszami w celu omówienia sposobów finansowania działań mających na celu zapobieganie stratom i szkodom związanym z niekorzystnymi skutkami zmiany klimatu, ich minimalizowanie i eliminowanie. PONOWNIE WYRAŻA gotowość do konstruktywnej współpracy z krajami partnerskimi w celu lepszego zrozumienia ich potrzeb, w tym poprzez nowy punkt programu, który zapewni pełne wykorzystanie dialogu z Glasgow do szybkiego wzmocnienia istniejących instytucji udzielających wsparcia na rzecz zapobiegania ryzyku strat i szkód, minimalizowania go i przeciwdziałania mu, a także do wypracowania konkretnych rozwiązań dla wyzwań, przed którymi stoją kraje znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji. W tym kontekście Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE inicjatywę „Wczesne ostrzeżenie dla wszystkich” zapoczątkowaną przez Sekretarza Generalnego ONZ, w ramach której dąży się do tego, by w ciągu pięciu lat systemy wczesnego ostrzeżenia obejmowały wszystkich na Ziemi, a także zobowiązanie przywódców G-7 do działania na rzecz globalnej tarczy przeciw ryzyku klimatycznemu obejmującej ubogie i podatne na zagrożenia kraje i osoby, w oparciu o globalne partnerstwo InsuResilience i inne inicjatywy. ZOBOWIĄZUJE SIĘ do wspierania tych wysiłków, również poprzez zwiększenie skali rozwiązań finansowych i ubezpieczeniowych w zakresie ryzyka związanego z klimatem i z klęskami żywiołowymi (CDRFI) oraz uczynienie globalnej architektury CDRFI bardziej systemową, spójną i trwałą.

32. PONOWNIE PODKREŚLA znaczenie kompleksowego, ukierunkowanego na cel i perspektywicznego globalnego przeglądu, aby wesprzeć pięcioletni cykl ambicji porozumienia paryskiego oraz zwiększyć ambicję działań i wsparcia na rzecz wspólnego przeciwdziałania zmianie klimatu w świetle równości i najlepszej dostępnej wiedzy naukowej. PODKREŚLA potrzebę wykorzystania dyskusji i wniosków wyciągniętych podczas pierwszego dialogu technicznego w ramach globalnego przeglądu oraz coraz większego skupienia się na możliwościach rozszerzenia i wzmocnienia działań i wsparcia stron, a także międzynarodowej współpracy na rzecz działań w dziedzinie klimatu. ZWRACA UWAGĘ, że wyniki [...] globalnego przeglądu powinny stanowić źródło informacji i być stałą zachętą do wzmocnionych ambitnych działań w dziedzinie klimatu, zarówno zbiorowo, jak i indywidualnie; powinny one w szczególności zachęcać wszystkie strony do przejścia z czasem na ogólnogospodarcze cele w zakresie łagodzenia zmiany klimatu w swoich ustalonych na poziomie krajowym wkładach oraz na osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. w swoich długoterminowych strategiach rozwoju niskoemisyjnego, a także do wzmocnionych działań w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu i środków wdrażania, w świetle długoterminowych celów porozumienia paryskiego.
33. Chociaż należy nadal koncentrować się na redukcji emisji na szczeblu krajowym i zwiększaniu pochłaniania, UZNAJE potencjał art. 6 w zakresie ułatwiania dalszych ambicji w zakresie przybliżania się do celu ograniczenia globalnego ocieplenia do 1,5 °C oraz wspierania zaangażowania sektora prywatnego w działania w dziedzinie klimatu oraz mobilizacji zasobów finansowych i niefinansowych na działania w dziedzinie klimatu, przy jednoczesnym przestrzeganiu gwarancji ekologicznych i społecznych, poszanowaniu praw człowieka i ochronie przed zagrożeniami klimatycznymi. PODKREŚLA, że nieodzownym warunkiem wstępnym jest zapewnienie, aby stosowanie art. 6 przyczyniało się do realizacji długoterminowych celów paryskich, zachęcało do ambicji, zrównoważonego rozwoju i zabezpieczało integralność środowiskową. PODKREŚLA znaczenie ścisłego dostosowania mechanizmów określonych w art. 6 do ustalonego na poziomie krajowym wkładu stron przyjmujących, ich długoterminowej strategii rozwoju niskoemisyjnego oraz do celów porozumienia paryskiego, a także zachowania przestrzeni dla wyższych ambicji poprzez dzielenie się między uczestnikami stosującymi art. 6 korzyściami wynikającymi z łagodzenia zmiany klimatu. PODKREŚLA zalety solidnego wdrożenia globalnego środka rynkowego Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego – mechanizmu CORSIA. PODKREŚLA potrzebę budowania zdolności krajów rozwijających się w celu solidnego wdrożenia [...] działań rynkowych w ramach UNFCCC.

34. OCZEKUJE kontynuacji dyskusji na temat ustanowienia nowego zbiorowego celu ilościowego (NCQG) na okres po 2025 r. w odniesieniu do finansowania działań w związku ze zmianą klimatu w kontekście istotnych działań łagodzących i adaptacyjnych oraz przejrzystości wdrażania, z jednoczesnym należyтым uwzględnieniem potrzeb i priorytetów krajów rozwijających się oraz w świetle zapewnienia spójności wszystkich przepływów finansowych ze ścieżką prowadzącą do niskiego poziomu emisji gazów cieplarnianych i rozwoju odpornego na zmianę klimatu; **PODKREŚLA**, że NCQG powinien wspierać tworzenie ram finansowania transformacji w kierunku świata zgodnego z celem 1,5°C.
35. Ponadto OCZEKUJE omówienia – w ramach nowego specjalnego punktu porządku obrad w ramach CMA podczas COP27 – nadrzędnej roli wspomagającej określonej w art. 2 ust. 1 lit. c), rozumienia tego celu przez strony i wszystkich interesariuszy oraz sposobu osiągnięcia tego celu.
36. **JEST ZDECYDOWANA** pracować ze wszystkim stronami na rzecz:
- Wspierania dyskusji na temat przyszłości UNFCCC;
 - Omówienia możliwych sposobów zrównoważonego wdrażania działań w dziedzinie klimatu w sektorze rolnym, przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego poprzez zrównoważony system żywnościowy, w oparciu o ustalenia zawarte w sprawozdaniach, warsztatach i ustaleniach organu pomocniczego zawartych w planie działań w zakresie inicjatywy koroniwijskiej współpracy na rzecz rolnictwa (KJWA);
 - Umożliwienia ambitnej realizacji programu prac z Glasgow w zakresie działań na rzecz upodmiotowania klimatu (ACE), w tym poprzez wniesienie wkładu w kompleksowy plan działania w zakresie ACE nadającego strukturę przyszłym pracom;
 - Zajęcia się aspektem płci, tak by wykorzystać pełen potencjał polityki klimatycznej i wspierać kompleksowe działania na rzecz osiągnięcia równości płci, w tym poprzez dalszą realizację rozszerzonego Programu prac z Limy w dziedzinie równości płci i przewidzianego w nim drugiego planu działania w sprawie równości płci, a także zakończenie jego przeglądu śródkresowego.

37. **PODKREŚLA** znaczenie działań interesariuszy niebędących stronami, ich włączenia w proces UNFCCC, i **WZYWA** ich do dalszych wysiłków – w tym poprzez przejrzyste zobowiązania umożliwiające rozliczalność, poparte wiarygodnymi planami działania – na rzecz skutecznego wdrożenia porozumienia paryskiego i przygotowania globalnego przeglądu, w tym poprzez światowy program działań na rzecz klimatu.

INNE ORGANIZACJE I PROCESY MIĘDZYNARODOWE

38. **ZAZNACZA**, że zmiana klimatu i kryzysy związane z różnorodnością biologiczną, pustynnienie, zanieczyszczenie, a także degradacja gleby, wody i oceanów są ze sobą ściśle powiązane i wzajemnie się wzmacniają, i **PODKREŚLA**, że można je z powodzeniem rozwiązać jedynie w ramach spójnego podejścia obejmującego strategie korzystne dla obu stron, mające mocne zabezpieczenia socjalne i środowiskowe, w tym rozwiązania oparte na zasobach przyrody, jak określono podczas 5. Zgromadzenia ONZ ds. Ochrony Środowiska. **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** akcent, jaki w pakcie klimatycznym z Glasgow położono na zdrowe ekosystemy w ramach skutecznych działań w dziedzinie klimatu i **ZACHĘCA** strony, by w swoich ustalonych na poziomie krajowym wkładach i długoterminowych strategiach rozwoju niskoemisyjnego uwzględniały rozwiązania oparte na zasobach przyrody. **PODKREŚLA**, że przy wdrażaniu rozwiązań opartych na zasobach przyrody konieczne jest poszanowanie i ochrona praw ludności rdzennej i społeczności lokalnych, odzwierciedlonych w odpowiednich przepisach krajowych i instrumentach międzynarodowych, takich jak UNDRIP i prawo międzynarodowe praw człowieka. Ponadto **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** nową strategię FAO w zakresie zmiany klimatu na lata 2021–2030. **WZYWA DO** ściślejszej współpracy i synergii między konwencjami z Rio i innymi wielostronnymi umowami środowiskowymi, a także innymi odpowiednimi inicjatywami ONZ i procesami międzynarodowymi. **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** dyskusje podczas spotkania Sztokholm+50, w których podkreślono pilną potrzebę działania i włączenia młodzieży, oraz **WZYWA** strony i odpowiednich interesariuszy do podjęcia dalszych prac w związku z dziesięcioma zaleceniami dotyczącymi działań mających na celu przyspieszenie wdrażania.

39. POZOSTAJE STANOWCZO ZOBOWIĄZANA do wzmocnienia synergii między UNFCCC a Konwencją ONZ o różnorodności biologicznej (CBD), w tym dostosowania do ambitnych globalnych ram na rzecz różnorodności biologicznej na okres po 2020 r., które zostaną uzgodnione podczas COP15 w grudniu 2022 r., i do Oenzetowskiej Dekady Restytucji Ekosystemów oraz do dalszego rozwijania środków na rzecz wzajemnie się wzmacniających wspólnych korzyści w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej oraz odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej. **PODTRZYMUJE RÓWNIEŻ ZOBOWIĄZANIE** do wzmocnienia synergii między UNFCCC a Konwencją Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania pustynnienia (UNCCD), Forum Narodów Zjednoczonych ds. Lasów, ramami z Sendai dotyczącymi ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych, programem działań z Addis Abeby oraz osiągnięciami Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i celami zrównoważonego rozwoju.
40. **PODTRZYMUJE ZOBOWIĄZANIE** na rzecz podkreślenia zasadniczej roli, jaką w ogólnej odporności na zmianę klimatu odgrywają zrównoważona gospodarka oceanami i gospodarka wodna oraz zdrowe ekosystemy wodne, a także znaczenie, jakie mają prace zgodne z oenzetowską dekadą nauki o oceanach na rzecz zrównoważonego rozwoju na lata 2021–2030 oraz z oenzetowską dekadą działania w zakresie wody na lata 2018–2028. Ponadto **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** deklarację pt. „Nasz ocean, nasza przyszłość, nasza odpowiedzialność”, przyjętą na drugiej konferencji ONZ w sprawie oceanów, która odbyła się w Lizbonie na przełomie czerwca i lipca 2022 r. oraz „Zobowiązania z Brestu na rzecz oceanów” podjęte podczas szczytu „Jeden Ocean” w lutym 2022 r.
41. **PODKREŚLA** wzajemne powiązania między zmianą klimatu a prawami człowieka. W związku z tym **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** przyjęcie mandatu specjalnego sprawozdawcy ds. praw człowieka i zmiany klimatu.

42. WZYWA wszystkie państwa członkowskie Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO) i Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO) do zapewnienia sprawiedliwego i ambitnego wkładu lotnictwa międzynarodowego i transportu morskiego w realizację celów porozumienia paryskiego w sposób, który zapewnia integralność środowiskową, nie uniemożliwia państwom podejmowania bardziej ambitnych działań, unika podwójnego liczenia tych samych emisji i podwójnych opłat za te same emisje i nie prowadzi do zakłócenia konkurencji na trasach lub handlu, a jednocześnie WZYWA ICAO i IMO do dalszego składania sprawozdań na temat ich działań związanych z klimatem w ramach UNFCCC. PRZYPOMINA, że w sprawozdaniu AR6 WGIII wskazano międzynarodowe lotnictwo i żeglugę jako sektory, w których potrzeba więcej działań na rzecz redukcji emisji. ZACHEĆCA w szczególności IMO do przyspieszenia prac nad wdrożeniem środków średnio- i długoterminowych oraz do przeglądu pierwotnej strategii IMO dotyczącej gazów cieplarnianych z myślą o stopniowym wycofaniu emisji gazów cieplarnianych z międzynarodowej żeglugi morskiej najpóźniej do 2050 r. zgodnie ze ścieżką zgodną z celami porozumienia paryskiego, i Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE fakt, że na 41. sesji Zgromadzenia ICAO uzgodniono ambitny długoterminowy cel ograniczenia emisji z lotnictwa międzynarodowego.